

GEOGRAPHICAL SCIENCES

УДК 551.51

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ПРОГНОЗУ ВИСОТИ НИЖНЬОЇ МЕЖІ ХМАРНОСТІ ДЛЯ СТ. ОДЕСА

Міщенко Н. М.,

канд. геогр.наук

Уманська О. В.,

канд. геогр.наук

Одеський державний екологічний університет
м. Одеса, Україна

Анотація. В роботі проводився кліматологічний аналіз низької хмарності на станції Одеса та подальша перевірка поширених методів прогнозу низької хмарності. В результаті виявлені деякі розбіжності спрогнозованих результатів з тими, які спостерігалися фактично. Візуальне представлення результатів дозволило виявити висоти нижньої межі хмарності та методи які краще або гірше їх прогнозують.

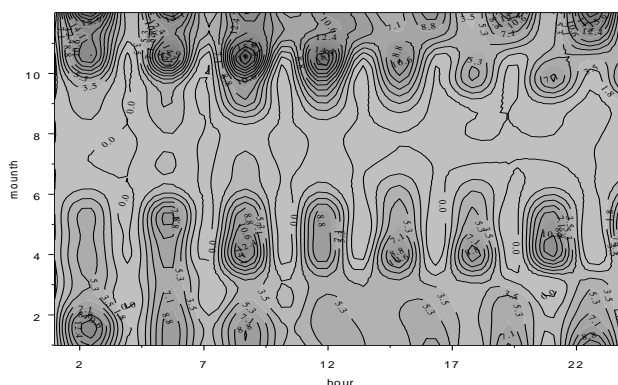
Ключові слова. Низькі хмари, нижня межа хмар, повторюваність, кліматологічна обробка, методи прогнозу, річний розподіл, добовий розподіл.

Одну з найбільших небезпек для авіації являє собою низька хмарність. Низька хмарність разом з обмеженою видимістю є тим елементом погоди, який визначає мінімум погоди для повітряного судна, аеродрому та екіпажу. Низька хмарність не має чітких обмежень по висоті нижньої межі, на практиці ж проводиться розрахунок нижньої межі хмар з максимальною висотою 300 м, оскільки для військової авіації саме це її значення має важливе значення.

Актуальність обраної тематики обумовлена тим, що визначення ефективнішого прогнозу нижньої межі хмарності, є дуже важливою задачею метеорологічного забезпечення польотів, при цьому слід пам'ятати, що існуючі

методи найчастіше розроблялись для однієї конкретної території, таким чином, над територією з іншими орографічними та кліматичними характеристиками ці методи можуть не працювати[1].

По станції Одеса за 2016...2021 рр. були відібрані випадки з наявною низькою хмарністю, тобто висотою нижньої межі від 300 метрів В результаті обробки вихідної інформації та побудови поля добово-річного ходу висоти НМХ по станції Одеса (рис.1) виявили загальну картину розподілу низької хмарності за рік по станції.

Рис. 1. Добово-річний хід низької хмарності по станції Одеса за 2016...2021 рр.

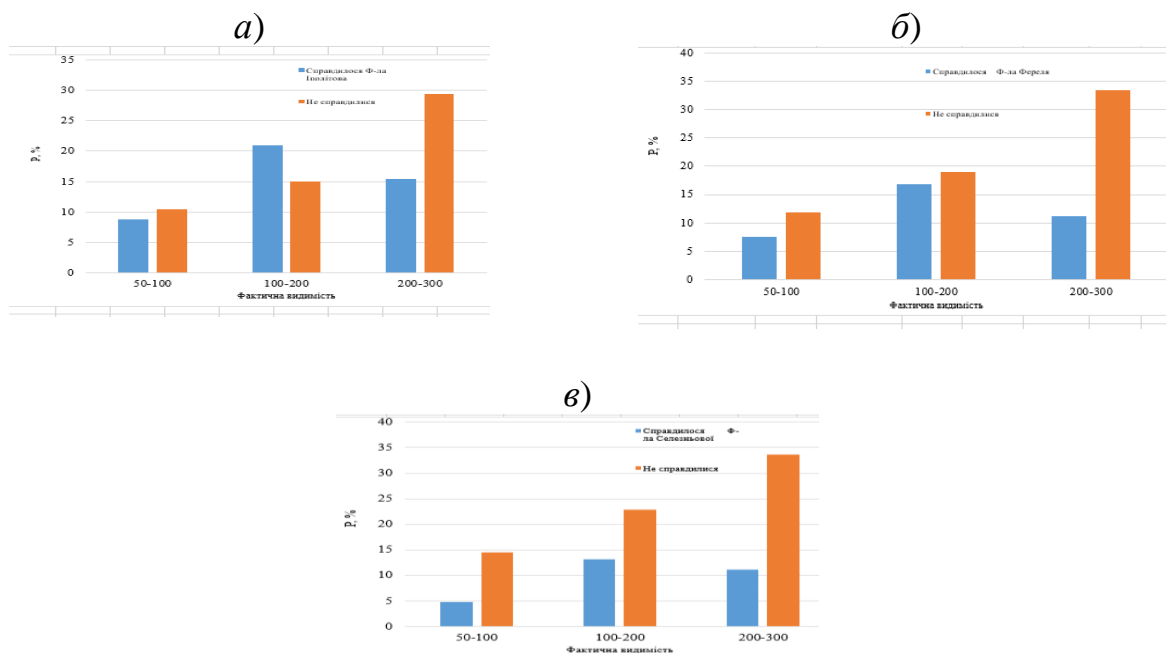
Із рисунка 1 бачимо, що максимум повторюваності низької хмарності припадає на холодний період (листопад та грудень) на протязі доби з деякими мінімумами з 11 до 17 години та максимумами з 22 до 7 години ранку. Мінімум – в теплий період року, також на протязі доби, але простежується деякий мінімум з 0 до 4 години, максимум – з 5 та на протязі доби. Повна відсутність низької хмарності спостерігається в серпні.

Наступним етапом роботи було проведення порівняльного аналізу результатів прогнозу нижньої межі хмарності методами Селезнєва, Фереля та Іполітова з фактичною її висотою. В результаті отримали таблицю 1.

Таблиця 1 Результати порівняльного аналізу методів прогнозу НМХ з фактичними даними (кількість випадків)

Фактична видимість	Справдилось Ф-ла Іполітова	Не справдилися	Справдилось Ф-ла Фереля	Не справдилися	Справдилось Ф-ла Селезньової	Не справдилися
50-100	134,0	159,0	114,0	179,0	73,0	220,0
100-200	318,0	227,0	256,0	289,0	199,0	346,0
200-300	233,0	445,0	170,0	508,0	168,0	510,0
Σ	685,0	831,0	540,0	976,0	440,0	1076,0

В таблиці наведені кількості випадків розрахованих за різними методами що справилися і кількість тих, які не справилися. Для зручності подальшого аналізу отриманих результатів, нами були побудовані відповідні гістограми (рис.2).

Рис.2. Гістограма порівняння спрогнозованих висот нижньої межі хмарності

Із рис 2 бачимо, що тільки прогноз за формулою Іполітова показала задовільний прогноз нижньої межі хмарності в градаціях 100...200 метрів, всі інші градації частіше не виправдовувалися. Формули Фереля та Селезньової взагалі не показали жодної прогностичної градації, вдалий прогноз якої спостерігався би частіше невдалого.

В результаті виконаної роботи можна зробити наступні висновки:

- Низька хмарність на ст.Одеса має максимум повторюваності в холодний період року з 22 до 7 години ранку. Мінімум повторюваності припадає на літні місяці з 0 до 4 години ранку, та повна відсутність в серпні.

- Проведений розрахунок прогностичних значень нижньої межі хмарності за методами Іполітова, Фереля та Селезньової показали незадовільні результати. Так, за формулами Фереля та Селезньової відмічається 64 та 71% прогнозів нижньої межі хмарності які не справдилися, за формулою Іполітова – 55%.

Список літератури

1. О.Н. Грушевский, А.Е. Ешану, Н.М. Мищенко О структуре динамических характеристик нижнего слоя атмосферы при наличии низкой облачности. Укр. Гідрометеорол.ж., 2016, №18. С. 48-59.